

Redd Barna

Når barna ikke regnes med

**Ansattes perspektiver på hvordan
sikre barnets beste i Nav**

**Redd Barna-notat
Oktober 2025**

INNHold

- 1 HVORFOR ER LIVET PÅ INNSIDEN
VIKTIG Å FORSTÅ?**
- 2 HINDRINGER I ARBEIDET MED
BARNEFAMILIER: HVA NAV-ANSATTE
FORTELLER**
- 3 REDD BARNAS KRAV TIL NAV**
- 4 AVSLUTNING: ET NAV SOM IVARETAR
BARNES RETTIGHETER**

FORORD

«Jeg aner ikke hva jeg får per måned, og det er ingen fast dato for utbetalingene. Jeg orker ikke gråte mer – det har skjedd så ofte at jeg har blitt nummen. For meg er det helt krise og helt kaos. Det er stadig feil i utbetalingene. Jeg har ringt og grått.»

Slik beskriver en mor møtet med Nav. Fire år av livet hennes har gått med til å kjempe mot systemet, i stedet for å være fullt til stede i omsorgen for barnet sitt. Saksmappen hennes er på 1800 sider, og ifølge henne full av feil. Hun forteller om måneder med stillhet fra Nav mens hun sitter som et nervevrak og venter. Når sønnen snakker om fremtiden, sier han: «Mamma jobber mot Nav. Når jeg blir stor, skal jeg også kjempe mot Nav.»

Hun er ikke alene. Mange foreldre som Redd Barna har snakket med forteller om den samme fortvilelsen og uforutsigbarheten. De beskriver et system som gjør hverdagen vanskelig og skamfull. De forteller om byråkrati, vanskelige regler, søknader og vedtak, og en kamp for å få endene til å møtes. Midt i dette står barna, i et Norge der nær 100 000 barn vokser opp i familier med vedvarende lav inntekt [1], og stadig flere søker hjelp fra Nav [2].

For å forstå hvorfor situasjonen er slik, og hva som må endres, har vi vendt oss til de som kjenner systemet best fra innsiden: Nav-ansatte i førstelinjen. Dette notatet bygger på deres erfaringer med systemet og forslag til hva som må gjøres for at barnets beste skal ivaretas. De ansatte forteller om en krevende arbeidshverdag preget av stramme budsjetter, komplekst regelverk, for lite tid og manglende barnefaglig kompetanse. Mange beskriver hvordan de blir stående i en skvis mellom regelverk, budsjetter og familienes behov.

Alle barn har etter barnekonvensjonen rett til sosial trygghet (art. 26) og en tilfredsstillende levestandard (art. 27) [3]. Nav er en bærebjelke i den norske velferdsstaten og skal sikre at familier får hjelp når økonomien ikke dekker grunnleggende behov. Likevel fungerer ikke systemet alltid slik det burde, og konsekvensene rammer barna hardt. Når systemet svikter, brytes barns rettigheter. Dette notatet handler derfor ikke bare om Nav, men om hvordan Norge ivaretar sine mest grunnleggende forpliktelser overfor barn.

Redd Barna forventer at myndighetene sikrer at barns rettigheter blir ivaretatt i både lovverk og praksis. Nav må ha nok ansatte, ytelsene må heves til et forsvarlig nivå, utbetalingene må samordnes og bli mer forutsigbare, og den barnefaglige kompetansen styrkes.

Barns rettigheter må veie like tungt som alle andre hensyn i Nav.

Redd Barna

Redd Barna

1. HVORFOR ER LIVET PÅ INNSIDEN VIKTIG Å FORSTÅ?

Den norske velferdsstaten bygger på prinsippet om at alle har like rettigheter, og at fellesskapet skal stille opp når livet butter imot. Nav er et viktig verktøy for å sikre disse rettighetene. Det er her folk søker hjelp når inntekten svikter, når helsa skranter og hverdagen ikke går opp. Nav skal være sikkerhetsnettets vårt, og et springbrett videre, slik at barns og familiers grunnleggende rett til gode levekår kan ivaretas.

For mange er Nav nettopp det. Når Nav fungerer, tenker vi ikke engang over at det finnes. De fleste får fødsels- og foreldrepenger, barnetrygd eller pensjon uten store problemer. Men for andre, særlig barnefamilier med vedvarende lav inntekt, kan møtet med Nav være krevende. Som dette notatet viser, handler det ikke bare om økonomi, men også om kontroll, omfattende dokumentasjonskrav, digitaliserte løsninger som oppleves lite tilgjengelige, og et fragmentert system som mange synes det er vanskelig å finne fram i. Dette kan skape frustrasjon, utrygghet og følelsen av å stadig måtte bevise sitt behov for hjelp. Og for barna i disse familiene blir Nav ofte en stille bakgrunnsstøt gjennom hele oppveksten.

Ansatte i Nav treffer mange av barnefamiliene som sliter mest økonomisk. Rundt 80 000 barn bor i familier som mottar økonomisk sosialhjelp [4], og langt flere har foreldre som lever av ulike offentlige ytelser [5]. Hvis barns behov ikke blir sett og ivaretatt, får det konkrete følger i hverdagen: barn møter opp på skolen uten mat i matboksen, de står utenfor bursdager og fritidsaktiviteter, de mangler en rolig plass til å gjøre lekser, bor i dårlige og trange boliger og de lever med utrygghet fordi familien må flytte gang på gang. Det er nødvendig at systemet ser og ivaretar barns behov.

Likevel viser tilsyn og erfaring at barneperspektivet i Nav ofte kommer i bakgrunnen. Barnets beste, som etter både barnekonvensjonen artikkel 3 og Grunnloven § 104 skal være et grunnleggende hensyn, ser i liten grad ut til å være retningsgivende i praksis.

Når Navs ordninger fungerer slik de skal, sikres familier inntekt og stabilitet. Det er en forutsetning for at barn skal kunne bo trygt, delta i fellesskapet og få oppfylt sin rett til gode levekår. Nav er selve nøkkelen i dette sikkerhetsnettets, og derfor er det avgjørende å forstå hvordan ordningene fungerer i praksis, og hvor de svikter. Nav-ansatte står i førstelinjen. De ser hver dag hva som fungerer og hvor det glipper. Å lytte til deres erfaringer er en forutsetning for å forbedre systemet og sikre at barns behov blir ivaretatt i møte med velferdsstaten.

Dette notatet handler om hva som skjer på innsiden, sett med øynene til Nav-ansatte. De kjenner systemet best. De ønsker å hjelpe, men må ofte balansere mellom regelverk, målkrav og familienes reelle behov. Vi har lyttet til dem for å forstå hvordan Nav fungerer for barnefamilier, og hva som svikter når barns rettigheter ikke blir ivaretatt. Når systemet ikke ser barna, får det konsekvenser: barna mister muligheter andre tar for gitt, og de fratas rettigheter som tilfredsstillende levekår, utdanning, fritid, lek og hvile – rettigheter som er nedfelt i barnekonvensjonen og norsk lov.

Hvordan ble notatet til?

Notatet bygger på samtaler med Nav-ansatte: de som til daglig har ansvar for barnefamilier som lever med økonomisk usikkerhet, trangboddhet og bekymringer for barna sine. Dette er en kvalitativ undersøkelse, ikke en representativ kartlegging av alle Nav-kontor. Vi har møtt ansatte både fra statlig og kommunal Nav: veiledere, saksbehandlere, ledere, samt medarbeidere med ansvar for ungdom, flyktninger, minoritetsfamilier, bolig, gjeldsrådgivning og kvalifiseringsprogram, i tillegg til prosjektstillinger. Vi har vært i flere deler av landet og møtt ansatte fra både store og små Nav-kontor.

Gjennom workshops, intervjuer og en spørreundersøkelse har ansatte delt sine erfaringer, refleksjoner og ønsker. Vi har spurt: Hva fungerer godt i møtet med barnefamilier? Hva hindrer ansatte i å sikre barns behov og rettigheter når familier søker hjelp? Og hvilke strukturelle forhold peker de på som forklaringer når barneperspektivet blir svakt i praksis? Barnefamilier forteller riktignok også om gode møter med ansatte som virkelig ønsker å hjelpe, men både familier og ansatte peker på at barrierene i systemet ofte gjør det vanskelig å gi, eller få, riktig hjelp.

Flere ansatte har fortalt om dilemmaene de står i: ønsket om å hjelpe familiene best mulig, men innenfor rammer som oppleves trange og uforutsigbare. Samtidig har mange også delt hva som faktisk fungerer: de øyeblikkene hvor de opplever å kunne ivareta familier og barns behov. De trekker fram betydningen av gode grep og tydelige retningslinjer, samarbeid med andre tjenester og et handlingsrom som gjør det mulig å se hele familien.

Målet med notatet har vært å løfte fram fortellingene til ansatte og få fram deres erfaringer med å ivareta barnefamilier. Slik har vi fått et innblikk i hvordan systemet oppleves fra innsiden.

HVA ER NAV?

Nav er en del av arbeids- og velferdsforvaltningen – et samarbeid mellom staten og kommunene om arbeid, trygd og sosiale tjenester. Forvaltningen ble etablert i 2006 da Aetat, Trygdeetaten og deler av sosialtjenesten ble slått sammen, for å gi innbyggerne én dør inn til støtte og oppfølging.

Nav forvalter rundt en tredjedel av statsbudsjettet og skal sikre sosial og økonomisk trygghet, hjelpe flere i arbeid eller utdanning, og sørge for at støtteordningene når dem som trenger det. Staten har ansvar for trygdeytelser som pensjon, dagpenger og arbeidsavklaringspenger, mens kommunene har ansvar for sosialhjelp, boligsosialt arbeid og individuell oppfølging.

Nav administrerer også ordninger som er viktige for barnefamilier, som barnetrygd, overgangsstønad og økonomisk sosialhjelp. Flere ytelser har barnetillegg som skal sikre ekstra støtte til foreldre med forsørgeransvar.

Kilder: Arbeids- og velferdsdirektoratet (2025): Om Nav, Nav.no

Regjeringen (2006): Nav-reformen – bakgrunn og formål, Arbeids- og inkluderingsdepartementet

BARNETS BESTE - EN VEILEDER FOR DEG SOM JOBBER I NAV

- Utgitt av: Arbeids- og velferdsdirektoratet (2023)
- Mål: Å gjøre barns behov og rettigheter synlige i Navs arbeid, sikre at vurderingen av barnets beste blir en del av alle relevante beslutninger, og å støtte Nav-ansatte i å vurdere og ivareta barnets beste i alle saker i Nav.
- Forklarer hvordan prinsippet om barnets beste som følger av Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon artikkel 3, skal anvendes.
- Gir praktiske råd om hvordan barnets situasjon skal kartlegges, vurderes og dokumenteres i saksbehandlingen.
- Understreker betydningen av å høre barnet, og at vurderingen må synliggjøres i vedtaket.

Kilde: Arbeids- og velferdsdirektoratet, Barnets beste – veileder for Nav-kontor (2023)

BARNEFAMILIER HAR LAV TILLIT TIL NAV

En ny undersøkelse fra Respons Analyse (sept. 2025), bestilt av Redd Barna, viser at mange barnefamilier har lav tillit til Nav.

- Bare 36 % av befolkningen føler seg trygge på å få støtte fra Nav ved sykdom, uførhet eller arbeidsledighet.
- Kun 1 av 3 i befolkningen har tillit til at Nav stiller opp dersom inntekten faller.
- 27 % av befolkningen oppgir at de har liten tillit til at Nav gir god hjelp.
- 4 av 10 barnefamilier har måttet kutte i barns behov som mat, klær, ferie eller fritidsaktiviteter.
- Skepsisen er størst blant barnefamilier og personer med lav utdanning, og i distriktene.

Hvorfor er et sterkt barneperspektiv i Nav viktig?

Vi lever i en dyrtid der prisene på mat, strøm og andre nødvendigheter stadig øker. Matprisene har steget med rundt 6 prosent det siste året, strømprisene ligger fortsatt høyt, og den samlede prisveksten er over 3 prosent [6][7]. For mange barnefamilier gjør dette det stadig vanskeligere å få endene til å møtes. Når inntektene står stille mens utgiftene øker, blir det krevende å dekke helt grunnleggende behov som mat, bolig og klær. Foreldre forteller at de må kutte ned på nødvendigheter, og barna merker det raskt: i kjøleskapet, på fritida og i klasserommet. Dermed mister barna viktige muligheter til deltakelse og utvikling.

Tall fra SSB viser at andelen barnefamilier som trenger hjelp fra Nav har vært økende siden 2020, og i 2024 steg den for barnefamilier med hele 14 prosent [2]. I underkant av 100 000 barn i Norge vokser i dag opp i familier med vedvarende lav inntekt [1], og over 80 000 barn lever i familier som mottar sosialhjelp [4]. Mange av disse familiene er helt avhengige av Nav. Sosialhjelp er i utgangspunktet ment som en kortvarig ytelse, men i praksis blir mange værende lenge, noen familier gjennom hele barnets oppvekst. Da blir det ekstra alvorlig at nivået på ytelsene er så lavt [8].

SIFO har dokumentert at dagens sosialhjelpssatser er for lave til å sikre barnefamilier et forsvarlig livsopphold [8]. Summene familiene mottar fra Nav strekker ikke til for å dekke grunnleggende behov som mat, klær, bolig og strøm, langt mindre til å sikre barn mulighet til å delta i fritid, sosiale aktiviteter og et normalt hverdagsliv. Barns behov og rettigheter bør ligge til grunn når nivået på ytelser fastsettes.

Vi vet at konsekvensene av å vokse opp i fattigdom for barn er store. De opplever dårligere helse, svakere skolerresultater, utenforskap og psykososiale utfordringer. Det preger barna her og nå, samtidig som det begrenser mulighetene til utdanning, arbeid og et godt voksenliv. En oppvekst i fattigdom øker risikoen for at en selv blir fattig som voksen, med alvorlige konsekvenser både for den enkelte og for samfunnet. [9, 10, 11 & 12].

Vedvarende lav inntekt: Barn som bor i husholdninger med gjennomsnittlig inntekt under 60 % av medianinntekten over tre år, justert for husholdningsstørrelse.

Kilde: SSB (2025) Barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt, 2021–2023.

Hva betyr dette i praksis? For et barn kan det handle om å takke nei til bursdager fordi man ikke har råd til gave, eller å si at man «ikke liker fotball» fordi kontingenten er for dyr. Det kan bety lite mat i helgene når pengene tar slutt, eller å finne på unnskyldninger for ikke å bli med på skoletur. Mange opplever å måtte flytte ofte fordi familien ikke har råd til stabil bolig. Noe som river barn ut av vennskap og skolemiljø. Hjemme merkes stresset når voksne bekymrer seg for regninger, og barna prøver å «passe på» de voksne. De ber ikke om nye sko, later som alt er greit og forsøker å være usynlige.

Illustrasjonsfoto

Selv om konsekvensene for barn er godt dokumentert, blir barns behov likevel ofte oversett i Nav. Helsetilsynets landsomfattende tilsyn i 2022–2023 avdekket lovbrudd ved 58 av 68 Nav-kontor [13]. I mange saker ble barns situasjon ikke vurdert i det hele tatt. Dette er alvorlig – og ikke nytt. Allerede i 2012 ble lignende funn dokumentert. Når barnets beste ikke vurderes, brytes både barnekonvensjonen og Grunnloven § 104, som slår fast at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle avgjørelser [14].

Hvis Nav bare vurderer de voksnes situasjon, kan ansatte overse hva inntektstapet gjør med barna. Får de mat hele måneden? Kan de være med på fritidsaktivitet? Er busskortet til skolen mulig å betale? Hva skjer når foreldrene har kveldsvakter og ikke barnevakt? Når bare foreldrenes rettigheter vurderes, risikerer vi å stille krav som ikke lar seg kombinere med omsorgsansvaret, eller at barnets behov for å fungere i hverdagen, på skolen og i fritiden ikke blir ivare tatt.

Derfor må barneperspektivet være med helt fra start i alle økonomiske saker. Navs egen veileder *Barnets beste – en veileder for deg som jobber i Nav* understreker nettopp dette: å stille spørsmål som synliggjør hele familien [15]. Ikke bare «Hvordan er økonomien?», men også «Hvordan har barna det?» og «Hva blir konsekvensene for barna av dette vedtaket?»

Et tydelig barneperspektiv i Nav er nødvendig. Det innebærer å anerkjenne barn som egne rettighetshavere, og sørge for at ytelser, tjenester og vedtak tar hensyn til deres behov. Barn må sikres grunnleggende goder som mat, bolig, klær, helse og utdanning, og muligheten til å delta i fellesskapet. Det handler om å gi barn en hverdag som fungerer her og nå, og et grunnlag for et godt liv videre.

Barnefamilier forteller om et system som ikke fungerer

Redd Barna har i mange år møtt barnefamilier som lever med lav inntekt. Gjennom samtaler med barn og foreldre tegner det seg et tydelig bilde: fortvilelse og frustrasjon over et Nav-system som oppleves som uforutsigbart, byråkratisk og lite tilpasset barns behov.

Her er noe av det foreldre forteller:

Uoversiktlige og uforutsigbare utbetalinger

«Det er stadig feil i utbetalingene. Jeg har ringt og grått.»

«Ikke betal ut 2 000 her, 5 000 der og 11 000 neste måned. Jeg trenger forutsigbarhet.»

«Jeg har ingen buffer ... orker ikke grine mer ... det er helt krise og helt kaos.»

Byråkrati og vanskelige søknader

«Mange vet ikke hva de kan søke om, eller hvordan de skal fylle ut søknadene. Skjemaene er vanskelige å forstå – språket er krevende, og alt tar tid.»

«Vi trenger klare regler og et lovverk som er mulig å forholde seg til. Hva er egentlig sosialstønad, og hva kan man søke om? Det er umulig å finne ut av.»

«Lovverket er veldig ullent. Hva som inngår i livsoppholdsbegrepet er vanskelig å forstå – for eksempel, inngår mobiltelefon?»

«Jeg har aldri vært på Nav-kontoret. Jeg har ingen faste kontaktpersoner og ingen å ringe til. Ingen spør hvordan ting faktisk fungerer.»

Skam, mistenkeliggjøring og sykeliggjøring

«Nav har lagt stein på byrden – ryggsekken har aldri vært så tung.»

«Nav evner ikke å tenke på barnets beste. Jeg får minstesats og avslag på nødhjelp.»

«Det går utover min rolle som mor.»

Barnas behov blir ikke vurdert

«Sønnen min har aldri blitt hensyntatt. Det finnes ingen vedtak eller eksempler der hans behov blir tatt opp, drøftet eller vurdert.»

«Jeg føler jeg har mistet fire år av livet til sønnen min.»

«Jeg er bekymra! Alt øker – strøm, mat – vi har ikke mer å spare. Hvordan skal det gå med barna?»

Redd Barna er dypt bekymret for bildet som tegner seg. Vi ser tydelige tegn på at Nav-systemet i dag ikke er godt nok tilrettelagt for å ivareta barns behov og rettigheter. For å få bedre innsikt i hvorfor barnefamilier beskriver møtet med Nav som uforutsigbart, krevende og lite tilpasset barns situasjon, har vi derfor snakket med Nav-ansatte i ulike roller.

2. HINDRINGER I ARBEIDET MED BARNEFAMILIER. HVA NAV-ANSATTE FORTELLER

Nav består av mennesker - veiledere, rådgivere, saksbehandlere og ledere - som hver dag møter barnefamilier som kan stå i krise.

I samtaler med Nav-ansatte har vi identifisert fire hovedutfordringer som ofte hindrer dem i å gi god hjelp og støtte til barnefamilier: system, tid, kunnskap og økonomi.

1. Systemet: én dør inn, men mange nye dører bak.

Nav ble etablert i 2006 med mål om å gi brukerne én dør inn til velferdssystemet, og å samle tjenester slik at tverrfagligheten skulle styrkes. Ansatte beskriver imidlertid at det bak denne døra ofte skjuler seg mange nye dører og et omfattende byråkrati med dokumentasjonskrav, krevende søknadsskjemaer og et rigid system med lite rom for fleksibilitet. I stedet for å gjøre det enklere å ivareta barns behov, oppleves systemet ofte som lite fleksibelt og vanskelig å navigere i.

Siloer, byråkrati, færre fysiske møter og kontakt på grunn av digitalisering og politiske føringer, gjør det vanskelig å sette barn og familier først. Ansatte forteller at de bruker mer tid og energi på systemkrav og administrative oppgaver enn på den oppfølgingen de vet familiene trenger.

«Vi bruker enormt mye tid på å hjelpe familier med å forstå systemet – og det er uoversiktlig også for oss.»

«Vi skulle være én dør inn – men bak den døra er det tusen andre.»

«Vi jobber med et byråkrati som ikke gagnar de vi skal hjelpe»

Gjennom samtaler med Nav-ansatte kom det tydelig fram at mange opplever at organiseringen i seg selv blir en barriere for å kunne hjelpe familiene på en god måte.

Byråkratiet legger føringer som gjør det vanskelig å sette barn og foreldre først:

«Flere mener at arbeidet vårt ofte handler mer om å håndtere systemkrav enn å finne løsninger for familiene.»

Konsekvensen er at ansatte føler at de bruker mye tid på dokumentasjon, kontroll og rapportering, noe som i seg selv er nødvendig, men som i omfanget blir så stort at det går på bekostning av helhetlig oppfølging og tid til å vurdere hva som faktisk er best for barna.

En saksbehandler fortalte om en barnefamilie som hadde problemer med å betale husleien. Hun visste at en flytting ville være svært belastende for barna, men kunne ikke innvilge støtte før all dokumentasjon var levert og kontrollert. Familien måtte vente i flere uker og levde i mellomtiden med sterk uro og bekymring for å miste hjemmet sitt. *«Det er ikke viljen som mangler, men systemet gir oss ikke rom til å handle raskt,»* forklarte hun.

Et annet eksempel handler om en gutt som ble invitert til å delta på fotballcup. Egenandelen var høy, og familien måtte søke Nav om støtte. Prosessen tok tid, og barnet valgte til slutt å ikke bli med, trolig fordi det føltes flaut og han ville skåne foreldrene for mer bekymring, mente saksbehandleren: *«Det er små beløp, men vi bruker uforholdsmessig mye tid på kontroll og papirarbeid.»*

«De trenger hjelp til å forstå vedtak»

Mange familier mangler språk, kunnskap eller overskudd til å manøvrere i et komplisert system. Det gjør det ekstra krevende å forstå skjemaer, regler og vedtak, og øker risikoen for at de går glipp av rettigheter de egentlig har krav på.

«De trenger hjelp til å forstå vedtak, hjelp til å følge opp vilkår og hjelp til å skrive søknader.»

Ansatte forteller at med et stort tidspress med mange saker på kort tid, kan det bli vanskelig å følge opp veiledningsplikten. Veiledningsplikten pålegger Nav å gi brukerne den informasjonen og oppfølgingen de trenger for å forstå regler og vedtak. Når dette ikke skjer, blir mange stående igjen uten å vite hva som kreves av dem eller hva de har rett på, og de kan miste ytelsene og støtte.

«Nav vil ikke ha folk inn på kontoret lenger»

Flere ansatte peker på at digitaliseringen særlig rammer familier som har behov for tettere oppfølging, for eksempel foreldre med lav digital kompetanse, språkutfordringer eller som står i krevende livssituasjoner. Når kontakten i større grad foregår digitalt, mister de en viktig mulighet til å møte brukerne ansikt til ansikt, bygge tillit og fange opp behov som ikke kommer frem i skjemaer og digitale meldinger. Ansatte beskriver at dette, kombinert med tidspress og høye krav til saksbehandling, har gjort det vanskeligere å vurdere barnas situasjon på en helhetlig måte.

«Systemet styres av ytelsen – ikke av familiens behov»

Nav-ansatte understreker at det er både riktig og viktig at arbeidet styres av lovverket og reglene skal sikre rettssikkerhet, likebehandling og forutsigbarhet. Samtidig beskriver mange at systemet har blitt så regelstyrt og detaljstyrt at det ofte står i veien for å se hele familien og vurdere hva som faktisk er best for barna. *«Vi i Nav er lov-ryttere. Vi har loven framme hele tiden, fra saksbehandler til leder,»* sier en ansatt.

Flere forteller at barns behov sjelden synliggjøres i journaler og vedtak. «Det er sjelden vi spør om barna. Vi klipper og limer bare fra gamle saker,» sier en annen. Kartleggingsskjemaer fylles ut, men følges sjelden opp med tiltak. Dermed blir barns situasjon registrert uten at det fører til reell endring. Mange oppsummerer det slik: «Systemet styres av ytelsen – ikke av familiens behov.»

Muligheten til å gi praktisk hjelp trekkes også fram som svært begrenset. «Veldig mange trenger praktisk hjelp,» sier en ansatt, «men vi kan ikke skrive vedtak på det. Det er ingen som kan utføre det.» Flere beskriver at de «jobber mot strømmen i eget system», der krav til dokumentasjon, kontroll og måloppnåelse gjør det vanskelig å bruke faglig skjønn og sette barna først.

Siloer mellom stat og kommune

Flere Nav-ansatte beskriver at det delte ansvaret mellom stat og kommune gjør det vanskelig å gi familier helhetlig støtte. En familie kan for eksempel motta arbeidsavklaringspenger (AAP) fra staten, men når inntekten ikke strekker til, må de søke økonomisk sosialhjelp fra kommunen. Dermed møter de to ulike systemer som i liten grad snakker sammen.

Saksbehandlere forteller at de forsøker å samarbeide, men at mangelen på felles systemer og tydelige ansvarsforhold skaper store utfordringer. «De som jobber kommunalt, men har brukerne på statlige ytelser, de har ikke direkte nummer dit,» sier en ansatt. Selv når man sitter i samme bygg, kan samarbeidet være krevende: «Vi må klare å lage relasjoner og jobbe sammen, men tersklene for samarbeid er altfor høye.»

Flere peker på at den statlige delen av Nav oppleves som særlig rigid og regelstyrt. De statlige ytelsene er i stor grad standardiserte og uten rom for skjønn, noe som gjør det vanskelig å tilpasse løsninger til familienes ulike situasjoner. Dermed forsvinner mye av helhetstenkningen som Nav-reformen var ment å sikre.

«En styringslinje kunne gjort jobben lettere»

Flere ansatte peker på at oppdelingen mellom stat og kommune gjør arbeidet unødvendig tungvint. «En styringslinje kunne gjort jobben lettere. Ikke dele opp Nav stat og kommune. For eksempel at alt ble statlig,» sier en ansatt.

Dagens organisering betyr i praksis at ansatte må navigere i en jungel av parallelle datasystemer og rapporteringskrav. «Vi jobber i 18 ulike systemer, både kommunalt og statlig,» forteller en ansatt, «snakker vi med en bruker, skal det dokumenteres i fire ulike systemer.»

“Skal vi unngå at fattigdom går i arv, må Nav sikre at barna ikke faller mellom stolene”. Nav-ansatt

Målinger og rapportering ville trolig vært en del av arbeidet uansett, men ansatte beskriver at den delte organiseringen gjør det enda mer omfattende og lite målrettet.

«Vi telles på alt: antall møter med brukere, arbeidsplasser og samarbeidspartnere, men ikke på møter med barna. Det er mye som skal telles, og det går ofte utover den gode samtalen.»

Når rapportering og måltall styrer arbeidet, blir det mindre rom for å se barnets beste i hver enkelt sak.

«Samarbeidsplikten må følges opp. Nav alene kan ikke hjelpe ungene.»

Flere ansatte understreker at godt samarbeid mellom Nav og andre tjenester er avgjørende for å kunne se hele familien og gi barn riktig støtte. Likevel beskrives samarbeidet ofte som fragmentert og personavhengig, snarere enn systematisk. Mange forteller at ansvaret blir delt opp mellom tjenester som jobber ved siden av hverandre, uten tydelig samarbeid eller felles retning.

Barnevernet trekkes fram som et tydelig eksempel. Selv om barnevernet møter mange familier med økonomiske utfordringer, og Nav har en lovpålagt plikt til å bidra, fungerer samarbeidet ofte for svakt. Flere ansatte forteller at foreldre selv ønsker å ha med barneverntjenesten i møter med Nav, både for å få støtte, for å vise at de samarbeider om omsorgen, og for å ha en fagperson som kan bidra til å belyse barnas situasjon. Likevel skjer dette sjelden på systemnivå. Noen opplever også at barnevernet i praksis innvilger økonomisk støtte til tiltak som burde vært dekket av sosialhjelp fordi de har raskere saksbehandlingstid. Grensene mellom tjenestene kan oppleves uklare, og familiene blir kasteballer mellom systemene.

Det samme gjelder samarbeidet med skole, helsestasjon, barnehage og fritidstilbud, som beskrives som tilfeldig og avhengig av enkeltpersoners initiativ. Når tjenestene ikke snakker godt sammen, risikerer familier å falle mellom to stoler og at barna ikke får den hjelpen de trenger.

Mange ansatte understreker at godt samarbeid krever tid; tid til å møtes, koordinere og bygge relasjoner. Når arbeidsmengden øker og ressursene blir knappere, er det samarbeidet som ryker først.

Politikk vs. fag

Ansatte forteller at politiske føringer ofte gjør det vanskeligere å gi familier den hjelpen de egentlig trenger. Et eksempel er endringen i livsoppholdssatsene for barnefamilier i enkelte kommuner: *«Fra 1. januar ble det endret slik at fra barn nummer tre bare innvilges halv sats. Noen familier mistet 5000 kroner. Da må vi lage flere små vedtak på klær og ting barna trenger.»*

Flere beskriver slike endringer som lite gjennomtenkte og ikke i tråd med regelverket.

«Rundskrivet er tydelig på hvordan vi skal jobbe, men det er de politiske føringene som ofte krasjer med rundskrivet,» forklarer en ansatt.

Flere peker på at politiske beslutninger ofte tas uten at konsekvensene for familiene vurderes. Det som på papiret kan se ut som en innsparing, skaper i praksis mer byråkrati, flere enkeltsaker og mindre tid til å hjelpe barna.

Ledelse og handlingsrom

Mange ansatte løfter fram ledelsen som avgjørende for hvordan hverdagen oppleves. «*Med riktig leder kan man bevilge et romskip,*» som en av dem uttrykte det. En støttende lederkultur kan gi trygghet til å bruke faglig skjønn, finne løsninger som faktisk hjelper familier og frigjøre tid til det som betyr mest for barna.

Flere peker på at ledelse og tid henger tett sammen: «*De som har en sjef som gir dem tillit og rom, opplever jobben helt annerledes.*» Når ledere viser tillit og fleksibilitet, opplever ansatte større frihet til å ta selvstendige vurderinger og prioritere oppfølging der behovet er størst.

Lovverket gir i utgangspunktet rom for skjønn, men mange opplever at reglene tolkes altfor rigid. Når handlingsrommet snevres inn, mister ansatte både fleksibiliteten til å se hele familiens situasjon og muligheten til å vurdere hva som er best for barna. En ledelse som legger til rette for faglig tillit og reell fleksibilitet, kan derfor utgjøre forskjellen mellom et system som kontrollerer, og et system som hjelper.

SYSTEM - HVA ANSATTE ØNSKER SEG:

- Bedre samordning mellom stat og kommune, med én tydelig styringslinje, mindre dobbeltregistrering og enklere kontakt.
- At veiledningsplikten følges opp i praksis, med tid og ressurser til å gi familier forståelig informasjon, hjelp til vedtak og søknader, og helhetlig oppfølging.
- At barns behov og rettigheter forankres tydeligere i lovverket og følges opp med ressurser og systematisk kartlegging.
- Flere folk og mer ressurser til oppfølging av barn, slik at deres situasjon og behov faktisk kommer fram i saksbehandlingen og følges opp i praksis.
- Politiske føringer som støtter det faglige arbeidet og gir stabilitet, i stedet for merarbeid og uforutsigbare kutt for familier.
- En ledelseskultur som gir fleksibilitet, tillit og handlingsrom til å finne løsninger sammen med familiene.
- Forenkling av byråkratiet og dagens detaljerte målstyring, slik at ansatte kan bruke mer tid på dialog med familiene og tiltak som faktisk gjør en forskjell.

Et Nav-system som ivaretar disse punktene vil i større grad sette barna først, og gi ansatte reelt handlingsrom til å følge opp familiene på en trygg og helhetlig måte.

Kaisa Hansen-Suckow
Filmskaper og forfatter av boka *Oss mot verden - en historie om å være fattig*

Digitalisering og tillitsreform

Jeg er veldig bekymret for konsekvensene av digitaliseringsstrategien hos Nav. Selv om tanken er at det skal bli enklere for brukere å finne frem til hjelp på egenhånd, er jeg bekymret at det slår motsatt ut.

Jeg har selv den siste måneden sittet ved siden av fortvilte folk, som venter og venter på svar. Enkle spørsmål som enkelt kunne vært besvart på telefon eller på et kort møte, må ventes i dagevis for svar. Har saksbehandleren misforstått spørsmålet, må man vente to nye dager for å få svar. Dette har kyndige unge folk strevd med, men også eldre folk i familien min. Digitaliseringa har større konsekvenser enn bare disse eksemplene - de kan også få større negative konsekvenser. Jeg ser konturene av at digitaliseringa bare skaper større avstand mellom folk som trenger hjelp, og folk som jobber på Nav. De av oss som trenger hjelp blir raskere bare et tall, eller et navn på en skjerm, og ikke et helt menneske med sammensatte behov.

Og hva skjedde med tillitsreformen, rant det ut i sanden? Mistilliten på Nav er like høy, om ikke høyere. Jeg håper det oppleves som akutt internt på Nav å mykne opp rekkene, minne om samfunnsoppdraget Nav har, ikke å sitte med smale øyne og lete med lykt og lupe etter folk som jukser.

2. «Tid er den største barrieren»

En gjennomgående tilbakemelding fra Nav-ansatte er at de ikke har nok tid til å følge opp barnefamilier på en god måte. Uten tid til å bygge relasjoner, skape tillit og få oversikt over hele situasjonen, mister både barn og foreldre den støtten de trenger. Mange ansatte forteller at de i praksis opplever å bli mer et *utbetalingskontor* enn sosialfaglige støttespillere.

«Vi har rett og slett ikke tid»

Høyt arbeidspress gjør at ansatte kan sitte med opptil 40 klienter hver, uten midler satt av til barnespesifikk oppfølging: *«Hvis dette skal realiseres, må det ansettes flere.»*

Mangel på kontinuitet forsterker utfordringene. Mange peker på at stillinger ofte lyses ut som kortvarige prosjekter på to til tre år. Som en ansatt sier: *«Prosjektstillinger gir ikke stabilitet. Vi må ha faste stillinger og kontinuitet. Barna trenger faste personer og forutsigbarhet.»*

Når ansatte byttes ut, mister familiene tryggheten i å møte kjente personer over tid, og det blir vanskeligere å bygge tillit.

«Tillit er en forutsetning»

Flere ansatte understreker at tid og tillit henger tett sammen. Når saksbehandlere får mulighet til å følge familiene over tid, kan de bygge relasjoner som gir trygghet og rom for endring: *«Tillit er en forutsetning. Når vi har de samme familiekoordinatorene over tid, skaper vi gode relasjoner og gjensidig tillit, også med barna.»*

Samtidig peker flere på hvor krevende det er å bryte mønstre hos familier som lenge har levd med knapphet og usikkerhet. *«Det er et steg fram og to tilbake. De har levd slik hele livet, gjerne i flere generasjoner. Det tar tid å endre et mønster»*, sier en ansatt.

Mange beskriver også hvordan presset i hverdagen påvirker familiene: *«Familiene lever i et kjempestress allerede. Hvis saksbehandlere får frigjort tid, kan det dempe levekårsstresset og gi kortere vei inn i arbeidslivet.»*

Tid til å se barna

Tid handler ikke bare om å være tilgjengelig, men om å kunne bruke den på en måte som gir rom til å forstå hele familiens situasjon og kartlegge barnas behov grundig. *«Det krever oppmerksomhet, trygghet og ressurser, og kan ikke tas for gitt i en arbeidshverdag preget av høyt press og mange krav»*, forteller en ansatt.

«Det er vanskelig å komme i posisjon til å snakke med foreldre om barna. (...) Kravet om at alle som søker sosialhjelp skal møte saksbehandler hvert halvår kan brukes som en mulighet. Det må være rom for å bygge relasjon.»

Mange ansatte beskriver hvordan tiden deres i stor grad går med til å rydde i familienes økonomi.

«Vi må å samle og kontrollere ulike små inntekter og ytelser som deltidsarbeid, trygd, barnetrygd og sosialhjelp, og å forklare hva tallene betyr og hvilke konsekvenser de får.»

«Vi bruker altfor mye tid på å rydde i inntektene deres. Det tar tid fra det som faktisk kunne gjort en forskjell.»

Dette er viktige oppgaver, men kompleksiteten og tidsbruken gjør at lite blir igjen til oppfølging som kan styrke familienes situasjon og støtte barna mer direkte. Som en ansatt uttrykte det: *«Det vi ønsker oss mer av, er tid.»*

TID - HVA ANSATTE ØNSKER SEG:

- Flere faste stillinger og mindre prosjektorganisering, slik at familier møtes med kontinuitet, trygghet og forutsigbarhet over tid.
- Færre saker per saksbehandler, slik at det blir mulig å kartlegge familiens situasjon grundig, vurdere barnas behov og sette inn riktige tiltak.
- Mer tid til relasjonsarbeid for mer dialog med familiene, gjennomføre hjemmebesøk og følge opp over tid, ikke bare skrive vedtak.
- At tid og tillit sees i sammenheng. Ansatte må få mulighet til å bygge relasjoner til barn og foreldre, slik at endring faktisk blir mulig.

Dette vil gi Nav-ansatte bedre forutsetninger for å bruke tiden på det som faktisk gjør en forskjell for barn og familier.

3. Kunnskap: "Uten opplæring blir barna usynlige."

Nav-ansatte ønsker å ivareta barn, men mange mangler opplæring og verktøy for å gjøre barnets beste til en reell del av saksbehandlingen. Selv om kunnskap finnes, er den lite systematisert. Ansatte etterlyser mer fagkunnskap om barns rettigheter og levekår, og ferdigheter i å føre dialog med familier som kan preges av skam og mistro. I dag blir barns situasjon ofte usynlig i vedtak og journaler, og praksisen varierer fra kontor til kontor. Viljen er der, men uten systematisk kompetanseheving forblir barnets beste gode intensjoner, retningslinjer og veiledere i en skuff, og ikke en integrert del av arbeidet.

Kompetanse og trygghet i møtet med familiene

Flere ansatte forteller at de mangler opplæring og støtte i hvordan de skal snakke med foreldre om barnas situasjon. Mange er usikre på hvordan de skal ta opp temaet og hva de skal gjøre med svaret.

«Ikke alle veiledere føler seg trygge på å spørre om dette. For hva gjør man med svaret?»

I praksis blir det ofte opp til den enkelte saksbehandler om barnas situasjon løftes inn i samtalene: *«Når jeg skjønnte at hun hadde barn, begynte jeg å stille helt andre spørsmål. Men det var bare hodet mitt som sa meg hva jeg skulle gjøre.»*

Dette viser hvor mye som overlates til personlig initiativ og erfaring. Mangel på opplæring skaper store forskjeller mellom kontorer, og barns behov blir ofte ikke systematisk vurdert eller synliggjort i vedtakene.

Flere peker også på behovet for mer barnefaglig kompetanse for å vurdere konsekvensene av økonomiske beslutninger for barna.

«Man må tørre å stille brukerne spørsmål, for eksempel folk som er syke. Hva tenker du at skjer når du nå går over på AAP? Når inntekten går ned? Hva betyr dette for barna?»

Andre viser til barn som faller mellom systemene: *«Vi har barn med diffuse utfordringer som detter mellom stoler. Og her får ikke foreldre nok støtte. Og de blir våre klienter når de blir 18 år.»*

Å se hele familien og bygge tillit

Ansatte understreker at foreldrenes situasjon er nøkkelen til å forstå barnas liv.

«Foreldre må ha det bra for at barna skal ha det bra. Bygger vi tillit til foreldrene, så kommer barna også.»

Flere peker på at uten grunnleggende trygghet med stabil økonomi, bolig og ro i hverdagen så er det vanskelig å hjelpe familiene videre. Samtidig ser de hvordan levekårsstress påvirker barna direkte: *«Levekårsstress gir stress, uro og bekymring. Vi ser store endringer, også på barna. De blir mer imøtekomende når vi oppleves som støttepersoner.»*

Mange familier kvier seg for å ta kontakt med Nav. Ansatte beskriver hvordan skam, stolthet og frykt for mistillit skaper barrierer.

«Uføre vegrer seg for å søke sosialhjelp.»

For å møte dette på en god måte trenger ansatte kunnskap om hvordan skam og levekårsstress påvirker foreldrenes valg, og hvordan man kan bygge trygghet slik at familiene våger å være åpne om situasjonen sin. Tillit og trygghet er en forutsetning for å kunne se hele familien.

Hjemmebesøk, kartlegging og oppfølging

Direkte kontakt med barna trekkes fram som avgjørende for å forstå situasjonen i familien.

«Vanlige Nav-ansatte klarer ikke å oppfatte hva som skjer hjemme. Hjemmebesøk er avgjørende.»

Flere mener at Nav trenger flere familiekoordinatorer som kan følge familier tett, fordi det er i hjemmet utfordringene blir tydeligst. Også boforhold trekkes frem som en del av kunnskapen som må inn i vurderingene: *«Familier har bodd veldig dårlig og barna har ikke egne rom. Da kan det å gi familien en større bolig være løsningen.»*

Flere peker på at kartlegging kan gi et bedre grunnlag for oppfølging, men bare dersom den følges opp med konkrete tiltak.

«Vi skal ha kartleggingssamtaler med alle familier fra start ...»

Kartleggingen må kobles til kunnskap om barns rettigheter, levekår og økonomi, slik at den faktisk fører til tiltak som bedrer situasjonen.

Ansatte forteller at mange foreldre kjenner på presset om å gi barna det samme som andre har, selv når økonomien ikke strekker til. De beskriver hvordan Nav kan spille en viktig rolle ved å gi støtte og veiledning som demper stress, reduserer konflikter og styrker familiens mestring i hverdagen.

«Tillit er en forutsetning. Når vi har de samme familiekoordinatorene over tid, skaper vi gode relasjoner og gjensidig tillit, også med barna.» Nav-ansatt

Barnets beste i praksis

Selv om Nav har retningslinjer og veiledere for å ivareta barns rettigheter, forteller ansatte at de sjelden brukes systematisk i hverdagen.

«Barnets beste veileder – oi, hva er det? Jeg har sikkert fått info, men har den ikke med meg fra dag til dag.»

Flere beskriver at verktøyene kan være både konkrete og nyttige, men at de må gjøres mer tilgjengelige i de systemene de allerede bruker. For at barnets beste skal bli en reell del av arbeidet, må prinsippet bygges inn i rutiner og skjemaer som en naturlig del av kartleggingen: Har vi husket å spørre om barna? Har vi vurdert barnets situasjon?

«... det er mye mer fokus på barnets beste. Tilsynet fra statsforvalter osv. Men det er mange vi glipper på også.»

«Et sånt dokument, veilederen, forsvinner i alt annet vi gjør.»

KUNNSKAP - HVA ANSATTE ØNSKER SEG:

- Systematisk og praksisnær opplæring i barns rettigheter og barnets beste, slik at vurderingene gjøres likt og faglig forsvarlig i alle saker.
- Mer kompetanse og støtte i samtaler med foreldre om barnas situasjon, og opplæring i hvordan bekymringer skal følges opp i praksis.
- At barns situasjon dokumenteres tydelig i vedtak og journaler, og at retningslinjer om barnets beste bygges inn i eksisterende systemer, for eksempel som sjekklister i kartleggingsskjemaer.
- Flere familiekoordinatorer og økt bruk av hjemmebesøk, for å sikre helhetlig oppfølging og innsikt i barnas hverdag.
- Mer kunnskap om hvordan fattigdom, boforhold, skam og levekårsstress påvirker barn og familier, og hvordan dette må tas hensyn til i vedtak og tiltak.

Dette vil bidra til at kunnskap om barns behov og rettigheter blir en reell del av Navs arbeid, ikke bare gode intensjoner.

4. Økonomiske rammer – for lave satser, mange utbetalingsdatoer og for mye nødhjelp

Nav-ansatte beskriver de økonomiske rammene som en av de største barrierene for å gi god oppfølging til barnefamilier. Når ytelsene er for lave og utbetalingene uforutsigbare, blir både familier og ansatte fanget i en hverdag preget av stress, nødhjelp og kortsiktige løsninger. Dette undergraver arbeidet med å skape stabilitet, trygghet og endring.

For lave satser og for lite handlingsrom

Mange ansatte forteller at dagens satser ikke gir rom for et forsvarlig livsopphold.

«Familiene trenger større handlingsrom. De må få komme seg bort fra et liv fra hånd til munn.»

«Øk trygdene! Da kan man betale vanlig husleie og ha nok penger.»

Flere peker på at økonomien er et grunnleggende hinder som påvirker alt annet arbeid.

«De har et konstant stress på grunn av de lave satsene.»

«Økonomi, manglende systemforståelse og konflikt går igjen i mange familier. Andre tiltak og tilbud har liten effekt når familien lever med et så stort økonomisk stress.»

Selv en fast jobb er ikke alltid nok: *«Har du fire unger, så vil ofte ikke en jobb gi nok inntekt til å overleve.»*

Andre beskriver familier i ekstreme situasjoner der sykdom og mange barn gjør det umulig å klare seg uten sosialhjelp: *«Jeg jobbet med en dame som har tolv barn. Hun er kjempesyk ... må leve på sosialhjelp resten av livet.»*

En ansatt uttrykte behovet for et nytt perspektiv: *«Vi må gå fra et sykdomsperspektiv til et livsperspektiv. Hva trenger du for å leve livet ditt?»*

Flere understreker at et forsvarlig liv handler om mer enn mat og husleie.

«Sosialhjelp skal jo gå til livsnødvendige ting, men kanskje det har stor betydning at jente 10 år får noen plakater på veggen og speil osv. Da må vi ordne det.»

For mange utbetalinger og for lite forutsigbarhet

Uforutsigbare utbetalinger trekkes fram som en av de mest frustrerende delene av systemet. Familier kan motta sju til ni ulike utbetalinger i måneden, noen enda flere dersom begge foreldrene har ulike ytelser. Ingen av dem dekker husleien alene, og konsekvensen blir at både familiene og Nav må bruke mye tid på nødløsninger.

«Kanskje er det egentlig nok penger, men de har mange ulike utbetalingsdatoer. Så det er kjempeutfordringer.»

«Det er mange datoer og uforutsigbare summer.»

«Meldekort hver 14. dag – kan endres enkelt.»

«Vi bruker masse hjelp på å veilede familier på grunn av ulike utbetalingsdatoer.»

«Du mister oversikt og føler at du har lite penger.»

«Hvorfor er det slik med utbetalingene?»

«Veldig rart ... hvorfor klarer ikke Nav statlig å gi ut alt samtidig?»

Dette gjør det vanskelig for familiene å planlegge økonomien og skaper et konstant stress som også preger barna. For de ansatte betyr det at mye tid går med til å hjelpe familiene med å få oversikt, i stedet for å jobbe med langsiktig oppfølging.

Pressede tjenester og trange rammer

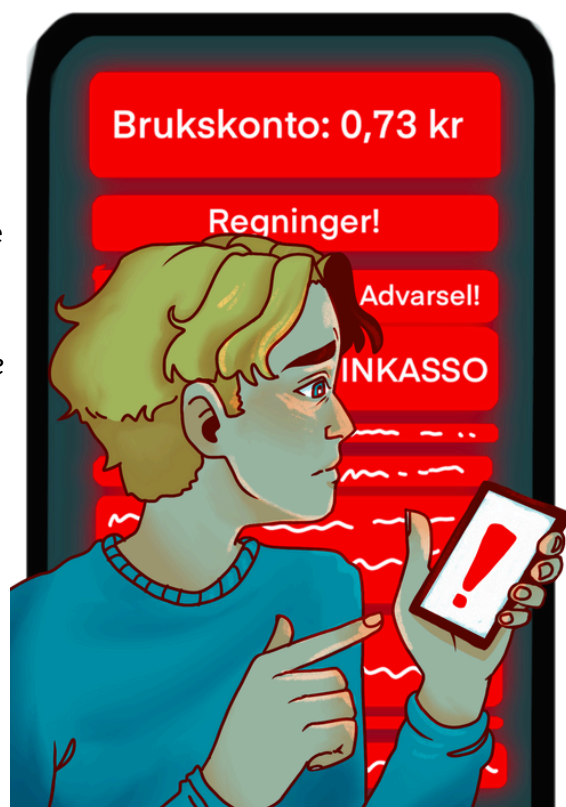
Mange ansatte beskriver en hverdag der ressursene er strukket til bristepunktet: «Vi er helt inn til beinet når det gjelder ressurser. Det er tydelig hva våre oppgaver er osv. Det er egentlig ikke noe rom til å være miljøterapeut, men noen må gjøre det, så vi strekker oss.»

Den pressede kommuneøkonomien forsterker situasjonen. Når budsjettene strammes inn, reduseres bemanningen og tiden til oppfølging, og forebyggende arbeid nedprioriteres.

«De som sitter i kommunestyret nå vil se resultater fort, i stedet for langsiktig forebygging.»

«Hvis for eksempel kommunedirektør her er stressa over lokalt budsjett, så må alle stramme inn og kjøre på med harde prioriteringer. Da må jo alle gjøre det.»

«Mange barnefamilier på andre ytelser må søke om supplerende sosialhjelp. Hadde barnetilleggene i de statlige ytelsene vært høyere, ville de sluppet å søke, og vi kunne brukt tiden vår på oppfølging og tiltak som faktisk hjelper familiene – i stedet for saksbehandling og nødløsninger.»

Tomt på konto

Illustrasjon av Jenny Helland Aasen

ØKONOMI - HVA ANSATTE ØNSKER SEG:

- Ytelser på et nivå som sikrer familier et reelt forsvarlig livsopphold, med rom for barns behov, deltakelse og stabilitet i hverdagen, som reduserer behovet for nødhjelp og akutte løsninger.
- Samordnede og forenklede utbetalinger som gir familiene oversikt og forutsigbarhet i økonomien.
- Styrkede ressurser i tjenestene slik at ansatte får tid til oppfølging og faglig arbeid, i stedet for å håndtere systemfeil og akutte situasjoner.
- Kommunale rammer som gir rom for forebyggende arbeid og et tydelig barneperspektiv i praksis.

Dette vil gjøre det lettere for Nav-ansatte å gi familier trygghet, stabilitet og støtte til å bygge et bedre hverdagsliv for barna.

OPPSUMMERING: HVA NAV-ANSATTE FORTELLER

Vilje finnes, men systemet må med

Nav-ansatte som vi har møtt i arbeidet med dette notatet ønsker å hjelpe, og mange barnefamilier forteller om gode møter med ansatte som ser dem og gjør en forskjell. Som på så mange andre områder i samfunnet er det enkeltpersoner i Nav som strekker seg lenger. Ildsjeler som tar på seg et ekstra ansvar for at familiene skal ha det bra. Men vi kan ikke bygge et system som er avhengig av ildsjeler. Skal barnets beste ivaretas, må strukturer og rammer fungere for alle.

Ansatte beskriver et system som ofte blir en barriere i seg selv. Byråkrati, siloer, digital avstand og politiske føringer gjør at oppfølgingen styres mer av regelverk og rapportering enn av familienes behov. Som en ansatt uttrykte det: *«Vi skulle være én dør inn – men bak den døra er det tusen andre.»* En annen sa det slik: *«Mye målinger på hvor mye penger vi bruker og hvor mange vedtak vi gjør. Men ikke så mye måling på hvordan det går med familiene.»*

Når oppmerksomheten rettes mot tall og krav i stedet for mennesker, blir det vanskelig å gi barna og familiene den støtten de trenger. Mange ansatte forteller at de i praksis blir mer et «utbetalingskontor» enn sosialfaglige støttespillere, og at høyt arbeidspress og prosjektstillinger gjør det krevende å bygge tillit og følge opp familier over tid. Som en sa: *«Tid er den største barrieren.»*

Manglende opplæring og systematisk kompetanseheving gjør også at barn lett blir usynlige i møtene. At barnets beste skal være et grunnleggende hensyn er forankret i både Grunnloven og barnekonvensjonen. I praksis viser mange til at vurderingene ofte gjøres uten tilstrekkelig kunnskap, kompetanse eller felles faglige rammer. Som en ansatt beskrev: *«Når jeg skjønnte at hun hadde barn, begynte jeg å stille helt andre spørsmål. Men det var bare hodet mitt som sa meg hva jeg skulle gjøre.»*

De økonomiske rammene forsterker utfordringene. For lave satser og uforutsigbare utbetalinger gjør at mange familier bare så vidt får hverdagen til å gå opp. Ansatte bruker mye tid på nødhjelp og akutte løsninger i stedet for helhetlig oppfølging. Som en uttrykte det: *«Familiene trenger større handlingsrom. De må få komme seg bort fra et liv fra hånd til munn.»*

Samtidig finnes det løsninger. Når ledelsen gir ansatte tillit og fleksibilitet, får de større handlingsrom. Når samarbeidet med barnevern, skole, helsestasjon og fritidstilbud fungerer, møtes familiene mer helhetlig. Og når ansatte får tid og verktøy til å følge opp, bygges relasjoner som gir grunnlag for varig endring.

Men for å lykkes trengs det mer enn gode intensjoner. Det krever flere ansatte, tydeligere lovverk og et system som faktisk gjør det mulig å se hele familien. Ikke minst må ytelsene opp på et nivå som gir familier stabilitet og trygghet, med færre og mer samordnede utbetalinger. Først da kan Nav bruke tiden sin på oppfølging, ikke nødhjelp, opprydding og budsjettering på vegne av familiene.

Barns rettigheter skal være styrende for hvordan familier møtes i Nav. Dette notatet viser tydelig at vilje, kunnskap og erfaring finnes blant de ansatte. Nå må strukturene, ressursene og de politiske føringene tilpasses virkeligheten til familiene, og til barns rettigheter, ikke omvendt.

Som det ble oppsummert på et kontor vi besøkte:

«Klarer du å få to av barna til å ikke havne i Nav, så har du tjent inn lønna.»

Illustrasjonsfoto

3. REDD BARNAS KRAV TIL NAV

For at Nav skal fungere som et reelt sikkerhetsnett for barnefamilier, må systemet styrkes både faglig og strukturelt. Erfaringene fra Nav-ansatte, funn fra Helsetilsynet og fortellingene fra barn og foreldre viser tydelig hva som må til for at barnets beste skal bli en realitet, og ikke bare en formulering i lovverket.

For at Nav skal ivareta barns rettigheter i praksis, mener Redd Barna at myndighetene må iverksette følgende tiltak:

1. Barnets beste og barns rettigheter må inn i lovverket

Redd Barna anbefaler at myndighetene lovfester barnets beste og barns rett til å bli hørt i sosialtjenesteloven, Nav-loven og folketrygdloven. Selv om barns rettigheter allerede er forankret i både Grunnloven og barnekonvensjonen, blir barns behov ofte oversett i praksis. Helsetilsynets landsomfattende tilsyn har avdekket lovbrudd ved flertallet av Nav-kontorene, der barns situasjon ikke er vurdert. Et tydelig barneperspektiv i lovverket vil styrke barns rettssikkerhet og sikre at de ikke blir usynlige i systemet.

2. Høyere satser: forsvarlig livsopphold for barnefamilier

Redd Barna anbefaler at myndighetene hever ytelsene til barnefamilier til et nivå som sikrer et forsvarlig livsopphold og rom for barns deltakelse. Dagens satser ligger under det SIFO definerer som nødvendige kostnader til et nøkternt forbruk. Nav-ansatte beskriver hvordan familier lever med konstant økonomisk stress og må søke nødhjelp for basisbehov som mat, klær og strøm. Når økonomien svikter, mister familier grunnlaget for stabilitet og utvikling, og barn risikerer å vokse opp i utrygghet og utenfor fellesskapet.

3. Forutsigbare og samordnede utbetalinger

Redd Barna anbefaler at myndighetene sørger for at alle økonomiske ytelser til barnefamilier samordnes og utbetales på én fast dag i måneden, så langt det er praktisk mulig. I dag kan en barnefamilie motta mellom 7–12 utbetalinger per måned, med ulike beløp og datoer. Ingen av dem dekker husleien alene. Resultatet er uoversiktlig økonomi, stress og økt behov for nødhjelp. Foreldre mister kontroll, og Nav-ansatte må bruke tid på kriseløsninger i stedet for langsiktig oppfølging. En felles utbetalingsdag vil gi oversikt, forutsigbarhet og mindre behov for akutt støtte.

4. Styrket barnefaglig kompetanse i Nav

Redd Barna anbefaler at myndighetene styrker den barnefaglige kompetansen i Nav gjennom systematisk opplæring, veiledning og øremerkede ressurser. Ansatte ønsker å ivareta barn, men forteller at de ofte mangler kunnskap og verktøy for å gjøre barnets beste til en integrert del av saksbehandlingen. Når kompetanse mangler, blir barns situasjon usynlig i journaler og vedtak. Tydelig opplæring og praktiske verktøy vil gi ansatte trygghet i å snakke med familier om barns behov, og bidra til at barnas rettigheter faktisk ivaretas i praksis

5. Nok folk på jobb

Redd Barna anbefaler at myndighetene sikrer flere ansatte i Nav, færre saker per veileder og bedre rammer for samarbeid mellom tjenester. Høyt arbeidspress, mange prosjektstillinger og knapp tid gjør det vanskelig å gi barn og familier helhetlig oppfølging. Når Nav har nok ansatte med barnefaglig kompetanse, blir det rom for tillit, relasjonsbygging og forebyggende arbeid, samt mindre behov for nødhjelp og kortsiktige løsninger.

Fattigdom skal ikke gå i arv

Illustrasjon av Jenny Helland Aasen

4. AVSLUTNING: ET NAV SOM IVARETAR BARNES RETTIGHETER

Barn har etter FNs barnekonvensjon rett til trygghet, deltakelse og gode levekår. Staten har en forpliktelse til å sikre at disse rettighetene blir oppfylt, også når familier opplever økonomiske kriser. Nav skal være en del av dette sikkerhetsnettet. Likevel forteller mange barnefamilier at møtet med Nav oppleves som uforutsigbart, byråkratisk og lite tilpasset barnets behov, noe som også bekreftes i forskning og tilsyn.

Dette notatet har forsøkt å synliggjøre hvordan systemet oppleves fra innsiden, slik ansatte selv beskriver det. Det er ikke en vitenskapelig rapport, men en sammenstilling av erfaringer og refleksjoner fra Nav-ansatte som møter barnefamilier i hverdagen.

Det finnes mange dyktige ansatte, sterke fagmiljøer og gode intensjoner. De siste årene har også ledelsen vist økt bevissthet om barns situasjon og styrket fokuset på barnets beste. Dette notatet omhandler likevel ikke alt det gode som skjer. Formålet har vært å rette søkelyset mot det som fortsatt gjør arbeidet vanskelig, og hva som må forbedres for at barns behov ikke skal falle mellom stolene.

Familiefattigdom dreier seg om økonomi, men også om rettigheter, helse, deltakelse og muligheten til å leve et verdig liv. I dag vokser nær 100 000 barn opp i familier med vedvarende lav inntekt, og over 80 000 av dem lever i husholdninger som mottar sosialhjelp. Disse familiene har Nav tett på livet. Det er her forskjellen kan og må gjøres.

Helsetilsynets landsomfattende tilsyn viser at barns behov ofte ikke blir vurdert i saker som gjelder familier med barn. SIFO har dokumentert at sosialhjelpssatsene ikke sikrer et forsvarlig livsopphold. Samtidig beskriver Nav-ansatte en hverdag preget av tidspress, byråkrati og mange systemkrav som står i veien for godt sosialfaglig arbeid.

Dette handler om mer enn et system som ikke fungerer optimalt. Det handler om hvordan Norge ivaretar sine mest grunnleggende forpliktelser overfor barn. Når Nav ikke har tid, ressurser eller kompetanse til å se barna, blir barns rettigheter ikke ivaretatt. Vi må gå fra ord til handling, fra intensjon til praksis, slik at barn i økonomisk utsatte familier får det de har rett til: trygghet, verdighet og en reell mulighet i livet. For å få til det må Nav fungere slik det var ment: som en velferdstjeneste som på en systematisk måte ivaretar barns behov og barnets beste i alle beslutninger.

Dette er bare et første skritt. Det trengs mer kunnskap, bedre dokumentasjon og flere stemmer i arbeidet videre. Redd Barnas hensikt er at dette notatet kan bidra til å styrke Nav som en av samfunnets viktigste velferdstjenester, slik at barns rettigheter ikke bare anerkjennes, men faktisk realiseres i praksis.

Om behovet for å lovfeste barns rettigheter i Nav-lovverket

Barneombudet har over flere år oppfordret myndighetene til å lovfeste hensynet til barnets beste og barns rett til å bli hørt i lovene som regulerer Navs arbeid. Ingen av sektorlovene som regulerer tjenester og ytelser som Nav forvalter, eksempelvis folketrygdloven, Nav-loven og sosialtjenesteloven, har egne bestemmelser om barns rettigheter i dag.

Flere undersøkelser de siste 15 årene har avdekket at Nav-kontorene ikke ivaretar barns behov godt nok når foreldre søker om økonomisk sosialhjelp. Helsetilsynet gjennomførte i 2022/2023 et landsomfattende tilsyn, som avdekket lovbrudd ved av 58 av 68 Nav-kontor. Det ble påvist lovbrudd i alle fylker, og i både små og store kommuner/bydeler.

Det er noe variasjon i lovbruddene som ble påvist, men overordnet viser tilsynsrapportene at det ikke gjøres systematiske vurderinger av barns behov og livssituasjon. Det gjelder både mangelfull kartlegging, og at Nav-kontorene ikke gjør forsvarlige vurderinger og beslutninger.

Konsekvensene av at Nav ikke ivaretar barns rettigheter kan blant annet være at barnefamiliene ikke får synliggjort kostnadene de har i sin forsørgelse av barna, at familiene ikke får stønaden de har krav på, og at barna ikke får nødvendig hjelp fra andre velferdstjenester.

Grunnloven § 104 første og annet ledd, samt FNs barnekonvensjon artikkel 3 nr. 1 og artikkel 12, forplikter statens myndigheter til å ivareta barnets beste som et grunnleggende hensyn ved alle handlinger og avgjørelser som berører barn, og at barn gis mulighet til å fremme sine synspunkter i spørsmål som gjelder dem selv. Dette er allerede gjeldende saksbehandlingsregler.

Lovfesting av barnets beste og barnets rett til å bli hørt i Nav-lovverket vil derfor ikke endre rettstilstanden, men kun innebære en konstatering av gjeldende rett. Det vil likevel være et viktig virkemiddel for å sikre og styrke barns rettsstilling i Nav. Vi mener også at det er viktig for å synliggjøre at ivaretagelse av barns rettigheter også er en del av Navs samfunnsoppdrag.

Ekspertgruppen om barn i fattige familier foreslo i sin rapport «En barndom for livet» (2023) at hensynet til barnets beste burde lovfestes i sosialtjenesteloven. Forslaget fikk bred støtte i høringsrunden, av blant annet Arbeids- og velferdsdirektoratet, som argumenterte for at rettigheten også burde lovfestes i andre sentrale lover som regulerer Navs arbeid, for å sikre at saksbehandlingsreglene også ivaretas i Navs statlige tjenester.

Regjeringen har imidlertid valgt å ikke gå videre med ekspertgruppens forslag. Barneombudet håper Stortinget ved behandlingen av statsbudsjettet eller stortingsmeldingen om sosial utjevning – Meld. St. 28 (2024–2025) «Tro på framtida – uansett bakgrunn (Oppvekstmeldinga)», vil anmode regjeringen om å fremme forslag til Stortinget om lovfesting. Vi mener dette er avgjørende for å sikre at barns behov og interesser alltid ivaretas.

Barnefamiliers møte med Nav: utfordringer og hva må gjøres

Hvem er vi - Vi gir informasjon, råd og veiledning om rettigheter, regler og system. En del får hjelp til å skrive klage. Vi forsøker å løse saker på lavest mulig nivå og vi hjelper en del brukere med dialog med Nav før vi eventuelt hjelper med en klage.

Vårt kontor mottar ca. 800 problemstillinger pr år fra brukerne i Nav. En del av disse er barnefamilier. En stor andel av disse har minoritetsbakgrunn og mange har utfordringer med å lese, skrive og snakke norsk. Vi bruker derfor en del tolk. Flere ønsker fysiske møter med oss, de har begrenset byråkratisk kompetanse og de trenger hjelp til å forstå vedtakene.

I tillegg til å hjelpe enkeltpersoner, jobber vi også på systemnivå, slik at vi hjelper flere. Vi arbeider nå på systemnivå i forhold til vurderinger av barnets beste i saksbehandlingen ved Nav. Vi har tidligere hatt systemsaker på blant annet tre-barnsregelen, ungdomssatser, dokumentasjonskrav, tilgjengelighet og saksbehandlingstid. Videre har vi jevnlig møter med alle Nav-kontorene i Oslo hvor vi gir tilbakemelding på våre saker fra deres brukere, diskuterer ulike utfordringer og vi får informasjon om hva Nav-kontorene er opptatt av.

Erfaringer til familiene som tar kontakt med oss - De aller fleste som tar kontakt med oss ønsker hjelp til å klage på vedtak. Disse handler om at man har fått avslag eller for lite økonomisk hjelp. Vi har en stor andel boligrelaterte henvendelser. Disse handler om at Nav ikke godkjenner pris på husleie. Noen kontakter oss også fordi de ikke får hjelp til å finne seg ny bolig (boligosial hjelp) og flere kontakter oss fordi de får avslag på søknad om kommunal bolig eller søknad om bytte av kommunal bolig.

I flere av sakene ser vi at Nav ikke har vurdert barnets beste. Ingen av brukerne vet at Nav har plikt til å gjøre disse vurderingene.

Mange av de som kontakter oss har sammensatte problemer og ofte kontakt med andre deler av hjelpeapparatet, som barnevern, skolehelsetjeneste og boligkontor. Nav henviser ofte brukeren sine til disse instansene, fremfor å initiere samarbeid.

Hvordan brukerne opplever Nav - Brukerne forteller oss at de bytter

veileder/saksbehandler ofte. Noen vet ikke hvem som er deres saksbehandler/veileder. Ikke alle vedtak inneholder opplysninger om saksbehandler/veileder. En del opplever også at det er vanskelig å få kontakt med sin veileder. I noen tilfeller har bruker bedt om et møte, men saksbehandler/veileder har vurdert at dette ikke er nødvendig.

Oslo kommune har et bystyrevedtak som sier at 95% av alle søknader om sosialhjelp skal behandles innen 14 dager. Ingen av bydelene når dette målet. Noen brukere kontakter oss på grunn av at de ikke får svar på søknaden sin. Dette fører til at noen må søke nødhjelp.

Mange opplever at Nav kontrollerer dem ved at de har store krav til innlevering av dokumentasjon. På grunn av språkproblemer kan det være vanskelig å forstå forskjell på "kontoutskrift" og "kontooversikt". Flere får informasjon om at de må levere kontoutskrift hver måned, uten at de får begrunnelse for dette eller informasjon om at de kan sladde utskriften. Noen har også utfordringer med å fremskaffe dokumenter som for eksempel skatteoppgjør. Mange brukere oppfatter dokumentasjonskravene som vilkår.

Noen brukere opplever også kontroll ved at de får vilkår. Ofte er vilkårene satt uten samarbeid mellom bruker og Nav.

Hvilke utfordringer som er i Nav - Vårt kontor opplever at ansatte ved Nav-kontorene ønsker å gjøre en god jobb og at de ønsker å hjelpe brukerne sin, men at de jobber innenfor noen rammer som gjør dette vanskelig. Mange av Nav-kontorene har hyppig turnover av ansatte og de må bruke mye ressurser på ansettelse og opplæring. Vi erfarer at nyansatte blir satt til å håndtere arbeidet uten at de får tilstrekkelig opplæring. Den økonomiske situasjonen i Oslo kommune er krevende og mange Nav-kontor mister stillinger. Samtidig har mange Nav-kontor økning i antall brukere.

Søknadsprosess og saksbehandling i Nav er digital og for mange brukere er dette effektivt og hensiktsmessig. Det er viktig at Nav fanger opp de brukerne som ikke behersker dette og at de får tilpasset hjelp og oppfølging.

Nav bruker mye tid på saksbehandling og dette går på bekostning av oppfølging av brukerne.

Hva bør gjøres for å møte utfordringene i Nav

- Nav må ha kompetanse på å kartlegge barna, vurdere barnets beste og saksbehandling av dette. Dette innebærer opplæringsplaner og system for veiledning og saksdrøfting. Nav må også ha kompetanse på å få barn og foreldre til å medvirke i sin sak.
- Nav bør jobbe for stabil arbeidskraft og legge til rette for at brukerne har fast saksbehandler/veileder over tid.
- Nav bør gjennomgå arbeidsprosessene sine og se hvordan de kan omstille seg og effektiviseres, slik at de har kapasitet til å både saksbehandle og følge opp brukerne sine.
- Nav bør samarbeide med andre aktører som kjenner barna og familiene.
- Nav bør arbeide for brukermedvirkning på tjenestenivå og systemnivå ved å gjennomføre brukerundersøkelser, involvere Navs brukerråd og andre aktører som for eksempel kommunens ungdomsråd.
- Nav må ha interkontroll som sikrer at oppfølging og saksbehandling skjer i tråd med regler og rutiner.

Barns rettigheter er Navs kjerneoppgave

Fagforbundet organiserer mange av de ansatte i den kommunale delen av Nav, og våre medlemmer ser daglig hvordan systemet påvirker familier som lever med lav inntekt. Når barn ikke blir hensyntatt i vurderinger av økonomisk stønad, er det ikke bare et brudd på barns rettigheter, men også et brudd på Navs mandat. Nav jobber allerede etter prinsippet om barnets beste, slik det er nedfelt i Grunnloven og FNs barnekonvensjon. Likevel er det bekymringsverdig at det ikke er lagt til rette for at Nav-ansatte kan oppfylle sitt ansvar fullt ut. Dette er en utfordring Fagforbundet mener må tas på alvor, og vi peker derfor på behovet for å styrke barneperspektivet gjennom hele Nav-systemet fra overordnede retningslinjer til praktisk saksbehandling.

Nav møter foreldrene, ikke barna

Helsetilsynets rapport bekrefter det våre medlemmer har sagt lenge: Nav-systemet er ikke godt nok rigget for å ivareta barns behov. Det har over tid vært et økt fokus på å «snu» brukere i døren, og få de selvhjulpne raskest mulig. I forsøket på å støtte foreldre i å opptre uavhengig av systemet, kan det oppstå mangler på andre områder. Det er viktig å understreke at dette ikke handler om manglende vilje hos de ansatte, men om rammer, tid, kompetanse og systemer som ikke er designet til å sette barna først.

Nav er organisert på en slik måte at møtet er mellom Nav og foreldrene som har behov for den økonomiske stønaden eller råd og veiledning. For å sikre at barnas stemme faktisk blir hørt og deres behov tatt på alvor i alle vurderinger, er det avgjørende at de ansatte får nødvendig opplæring i å kartlegge barns behov via møtet med barnas foreldre. Dette gjør dem bedre i stand til å se helheten i familiens situasjon og sette inn målrettede tiltak. Samtidig vet vi at det i dag er ulik praksis i hvordan barnas behov kartlegges rundt om i landet. Dette utfordrer likheten i tjenestetilbudet, og kan føre til at barn og familier opplever svært ulike vilkår avhengig av hvor de bor.

Noen av våre medlemmer som jobber i Nav forteller at arbeidsplassen diskuterer om det kan være stigmatiserende eller belastende for barn å bli kalt inn på møter på Nav-kontoret, som ikke er spesielt tilrettelagt for det, verken fysisk eller barnefaglig. I disse diskusjonene stilles det derfor spørsmål ved hvorvidt tilstedeværelse av barn krever spesielle tilretteleggingstiltak, samt om ansatte innehar relevant kompetanse for å kommunisere med barn, da de primært er utdannet og kurset for kommunikasjon med voksne. Disse utfordringene er viktig å vurdere når man skal foreslå videre tiltak.

Barnefaglig kompetanse må økes

Våre medlemmer forteller at de kjenner seg igjen i beskrivelsene av funnene fra statsforvalternes tilsyn som viser at mange av Nav-kontorene ikke rutinemessig kartlegger barnas behov godt nok med tilhørende følgefeil. Våre medlemmer erfare at når kartleggingen ikke er tilstrekkelig i en travel arbeidsdag, så fatter man også vurderinger og beslutninger på et svakt grunnlag, og behov for oppfølging eller samarbeid med andre tjenester kan lett bli oversett som en konsekvens av dette.

Et godt samarbeid mellom for eksempel barnevernet og Nav er avgjørende for å sikre helhetlig støtte til familier som strever. Fagforbundet mener at kommunene må forplikte seg til å ha tydelige samarbeidsavtaler mellom disse tjenestene, med klare rutiner for informasjonsdeling, felles oppfølging og tidlig innsats. Når barnevernet og Nav jobber sammen, kan man lettere fange opp barns behov og sikre at familien får koordinert og tilpasset hjelp. Dette krever at ansatte har tid og kompetanse til å samarbeide på tvers, og at ledelsen prioriterer barneperspektivet i tjenesteutviklingen. Det må likevel understrekes at barnevernet hovedsakelig har ansvar for å bistå barn når omsorgssituasjonen tilsier at det er nødvendig, og at det i mange tilfeller kan være mer nærliggende å ha etablert gode samarbeid med andre kommunale tilbud som møter innbyggerne.

Veien videre

For å skape varige endringer må Nav alltid ha barnas beste som ledende prinsipp, både i saksbehandling og når nye rutiner utvikles. Det er avgjørende at Nav kontinuerlig evaluerer og forbedrer sine tiltak, slik at ingen barn faller utenfor, uansett hvor i landet familien bor. Barnas stemmer må bli hørt gjennom hele prosessen, slik at hverdagen til familiene preges av trygghet og muligheter, og ikke bare midlertidige løsninger.

Det må etableres tydeligere rutiner og bedre verktøy for å fange opp og følge opp barnas behov i hver enkelt sak. Dette krever økt kompetanse og flere ressurser til de ansatte, slik at de kan utføre sitt samfunnsoppdrag på en måte som faktisk setter barnets beste i sentrum. Vi støtter derfor Helsetilsynets anbefaling om å følge Arbeids- og velferdsdirektoratets veileder for Barnets beste. Det er derimot en utfordring at veilederne ofte utarbeides av statlige myndigheter, med begrensede muligheter for innspill fra kommunale aktører som KS eller Fagforbundet. Det finnes betydelige variasjoner mellom kommunene, som også har autonomi i hvordan de skal møte innbyggerne, veiledernes relevans for lokale forhold variere, og det gjør det utfordrende å sikre at de er tilpasset kommunenes ulike behov i et langstrakt land.

Fagforbundet mener at Nav-ansatte må få tid og kompetanse til å følge opp barnefamilier på en helhetlig måte, stønadsnivåene må heves, og man må jobbe kontinuerlig for å sikre at nødhjelp ikke blir normalen. Nav få bedre verktøy og systemer som gjør det mulig å jobbe tverrfaglig og barneorientert. Barns rettigheter må styrkes i Nav, slik at systemet medvirke til å redusere fattigdom og gi alle barn like muligheter for å lykkes.

Redd Barna-notat oktober 2025

Illustrasjonsfoto i notatet: Martin Rustad Johansen / Redd Barna

Redd Barna